

OPERATIE DOORLICHTING BEGROTING

Inleiding

Aanleiding

Veiligheidsregio Fryslân hanteert een aantal financiële kaders. Zo worden autonome ontwikkelingen doorgevoerd conform vaste normen, verlopen inhoudelijke bezuinigingen en uitzettingen via agendacommissies en bestuurscommissies en toetsen we eenmaal per drie jaar het realisme van de begroting.

De uitkomsten van dit laatste kader geven het bestuur een beeld over hoe betrouwbaar en solide de begroting is. In 2016 werd hier voor het eerst uitvoering aan gegeven, destijds onder de naam Operatie Stofkam. Hieruit ontstond het beeld dat er realistisch geraamd werd. De budgetten waren veelal niet te ruim of te krap, terwijl risico's pas op geld werden gezet wanneer deze onontkoombaar werden. Door vooral een aantal financieel technische aanpassingen bleek het mogelijk om de begroting met € 500.000 te verlagen.

Sobere begroting

Tijdens de jaren die volgden kwamen regelmatig signalen aan het licht dat de begroting van de veiligheidsregio daarmee ontdaan is van het laatste vet van de botten. Een soberheid die passend is bij het bestaansrecht van de organisatie. Immers, door uitvoeringstaken provinciaal uit te voeren, zijn de kosten lager dan wanneer dit op gemeentelijk niveau plaats vindt. Zo draagt Veiligheidsregio Fryslân een steentje bij aan het beheersbaar houden van de gemeentelijke financiën.

Werkwijze Operatie Doorlichting Begroting

En juist nu, nu de meeste Friese gemeentelijke begrotingen een tekort verwachten, getuigt het van goed bestuur om nogmaals kritisch naar de huishouding van de organisatie te kijken. Operatie Doorlichting Begroting komt daarmee op het juiste moment.

Want ondanks de gewijzigde naam, is het doel gelijk gebleven: te onderzoeken of er realistisch geraamd is. Waar loopt de begroting uit de pas met de realiteit? En in welke mate is dit ruimte, een tekort, of een voorlopig acceptabel risico? Er wordt daarmee niet alleen gekeken naar de huidige budgetten, maar ook welke risico's er zijn die in de toekomst kunnen leiden tot een aanpassing van de begroting.

De operatie is uitgevoerd onder aanvoering van de portefeuillehouder Financiën. De auditcommissie, als gedelegeerd opdrachtgever namens het algemeen bestuur, toetst de operatie op proces en inhoud.

Drie sessies met de auditcommissie

Operatie Doorlichting Begroting is driemaal in de auditcommissie besproken. In een eerste sessie in juni hebben zij gezamenlijk een aantal thema's bepaald die kritisch tegen het licht worden gehouden. De strategisch financieel adviseurs van de veiligheidsregio hebben vervolgens een diepgaande en kritische analyse op deze thema's gemaakt. De uitkomsten zijn besproken met de portefeuillehouder, die ze vervolgens weer heeft laten toetsen in een tweede bijeenkomst met de auditcommissie in september. De uitkomsten van dit gesprek zijn verwerkt in het einddocument dat begin oktober in de auditcommissie is vastgesteld.

Eindresultaat

Het eindresultaat is samengevat in dit document. De uitkomsten zullen u niet verrassen: de begroting van de veiligheidsregio is sober en schraal. Alle onderzochte thema's zijn realistisch geraamd, en bevatten geen overbodige ruimte. Sterker nog, door een onoverkomelijke uitzetting op het gebied van verzekeringen zou hier geld bij moeten. Samengevat ziet dit er als volgt uit:

Samenvatting	Afwijking	Voor- of nadeel
Ongevallenverzekering Brandweer	100.000	Nadeel
Saldo	100.000	Nadeel

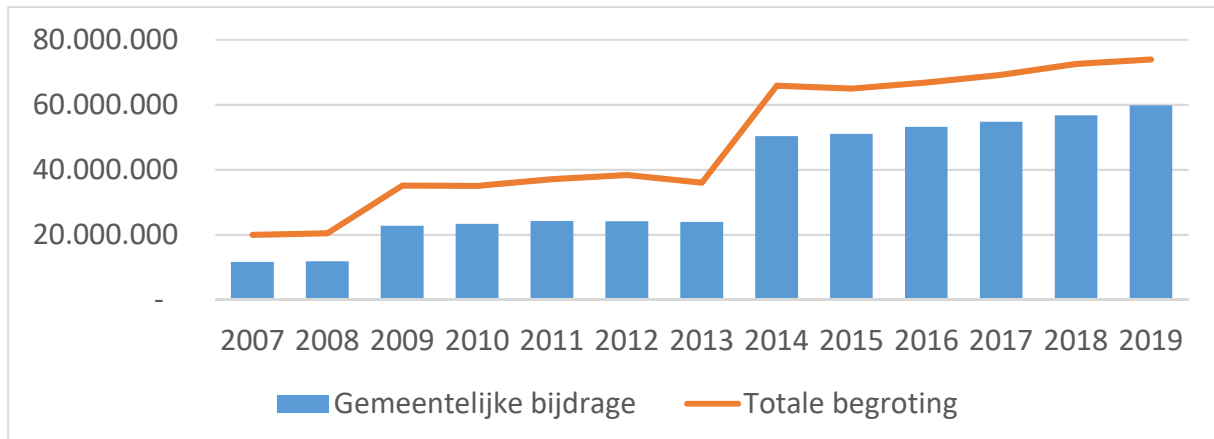
De uitgebreide uitkomsten van de operatie vindt u op de volgende pagina's. Het document opent met een uitleg van de opbouw van de begroting. Daarna krijgt u een terugblik op Operatie Stofkam van 2016. Ten slotte worden per deelonderwerp de resultaten getoond.

Inzicht begroting

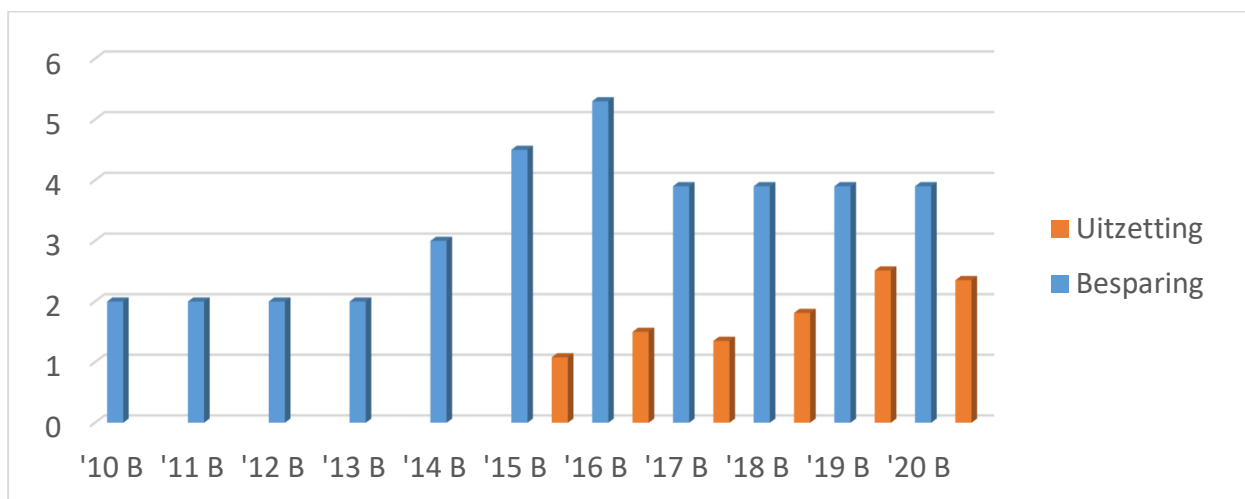
Voor een goede duiding van de resultaten helpt het om inzicht te hebben in de opbouw van de begroting van Veiligheidsregio Fryslân. Daarom bij deze een duiding van de begroting als het gaat om de historie, de opbouw en de mate van beïnvloedbaarheid.

Historie

De huidige begroting (2019) van Veiligheidsregio Fryslân bedraagt € 73 miljoen, waarvan € 59 miljoen gemeentelijke bijdrage. In het afgelopen decennium is de begroting twee keer verdubbeld qua omvang. De komst van de integrale jeugdgezondheidszorg in 2009 en de regionalisering van de brandweer in 2014 zijn de meest in het oog springend.

Bij iedere uitbreiding van het takenpakket kwam ook een taakstelling. In 2010 een taakstelling van € 2,2 miljoen, in 2014, met de regionalisering een aanvullende taakstelling van € 1,4 miljoen. En de vorige Operatie Stofkam heeft nog eens € 0,5 miljoen uit de begroting gehaald. Hier staan een aantal uitzettingen tegenover, zoals uitbreiding van het basistakenpakket (met bijbehorende financiering via het gemeentefonds), arbeidshygiëne en brandveilig leven, tijdelijke, afbouwende middelen voor Bedrijfsvoering 3.0, en, vanaf 2021, een uitzetting als gevolg van Dekkingsplan 2.0.

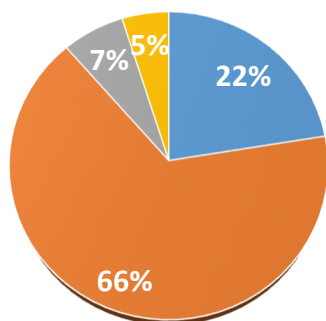
Opbouw

Veiligheidsregio Fryslân voert vier categorieën taken uit. Categorie 1 zijn taken die wettelijk door een veiligheidsregio of GGD uitgevoerd moeten worden. Categorie 2a zijn taken die collectief opgedragen zijn. Denk bijvoorbeeld aan de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg. Voor beide categorieën geldt dat financiering uit de gemeentelijke bijdrage komt.

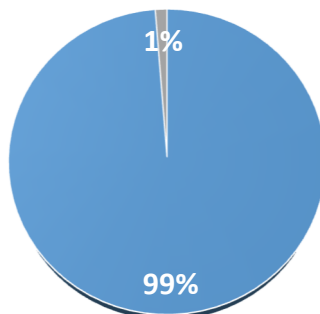
Categorie 2b zijn maatwerktaken, waarbij iedere gemeente zelf kan beoordelen of ze deze taak afnemen, en daarmee ook financieren. En ten slotte voert de organisatie een aantal markttaken uit.

Deze categorie 3 bestaat uit reizigersvaccinaties en politiezorg. Deze laatste twee categorieën hanteren marktconforme tarieven. Het verschil tussen opbrengsten en kosten op deze producten zorgen ervoor dat categorie 1 en categorie 2a tegen een lagere gemeentelijke bijdrage kunnen worden aangeboden.

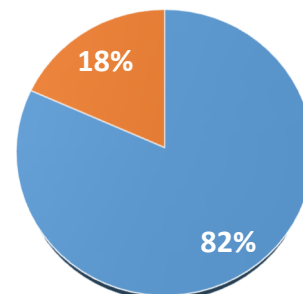
GEZONDHEID

BRANDWEER

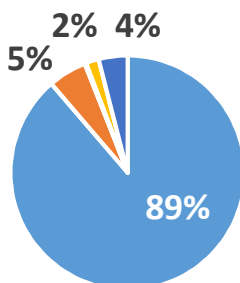
CRISIS-BEHEERSING

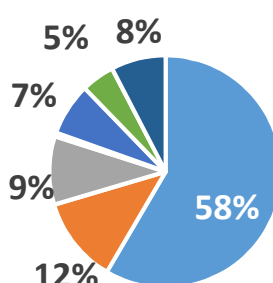
Beïnvloedbaarheid

Veiligheidsregio Fryslân is een uitvoeringsorganisatie. Dat blijkt ook uit de kostenstructuur en de mate van beïnvloedbaarheid van de begroting. De meeste kosten bestaan uit vaste lasten met veelal langlopende verplichtingen, zoals de personeelskosten, huisvestingskosten, kapitaalslasten en licentiekosten.

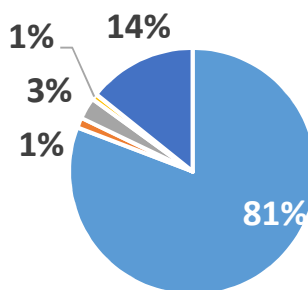
Gezondheid

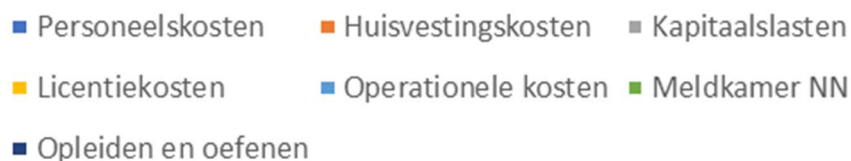
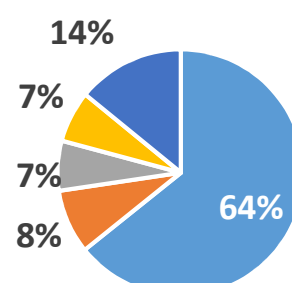
Brandweer

Crisisbeheersing

Organisatie

Recapitulatie Operatie Stofkam 2016

Operatie Stofkam leverde in 2016 € 490.000 structureel op. De belangrijkste opbrengsten ontstonden door de lage geldrente en een verlenging van afschrijvingstermijnen. Hiermee konden een aantal te krappe budgetten ruimschoots gecompenseerd worden.

Onderwerp	Gezondheid	Veiligheid	Beïnvloedbaar?
<i>Aansluiten sociaal domein</i>	-100	0	Ja
<i>Energiekosten</i>	-20	-20	Nee
<i>Onderhoudsvoorziening</i>	0	-100	Nee
<i>Lagere geldrente</i>	50	200	Ja
<i>Verlenging afschrijvingstermijnen</i>	25	425	Ja
<i>Inkoop en aanbesteding</i>	10	20	Ja
Totaal	-35	525	

Naast deze financiële exercitie zijn er in de operatie een aantal risico's benoemd. In onderstaande lijst beschrijven we wat de huidige status hiervan is:

Risico's operatie stofkam 2016	Max. risico	Opgelost	Hoe?
<i>Vakbekwaamheid</i>	800	Ja	Dekkingsplan 2.0
<i>Vrijwilligersvergoeding</i>	250	Ja	Dekkingsplan 2.0
<i>Indexeren kapitaallasten</i>	650	Ja	Dekkingsplan 2.0
<i>Landelijke meldkamer</i>	750	Ja	Inrichting en financiering zijn nu helder. Voor VRF resteert een marginaal restrisico
<i>OMS</i>	210	Nee	
<i>Inspecties kinderopvang</i>	330	Ja	Tarief en formatie aangepast
<i>Veldnormen publieke gezondheid</i>	140	Ja	Extra middelen voor IZB en MMK
<i>Taakstelling Bedrijfsvoering 3.0</i>	620	Nee	
<i>Wijzigingen marktrente</i>	-	Ja	Afspraak om rentelasten te indexeren indien nodig
<i>Onvoldoende weerstandscapaciteit</i>	-	Ja	Realisatie egaliseringsreserve

Brandweer

Kapitaallasten en onderhoudsvoorzieningen

Inleiding

In 2016 zijn de afschrijvingstermijnen voor enkele grotere investeringen aangepast. De tankautospuiten worden afgeschreven in 16 jaar (was 15), PM-voertuigen in 10 jaar (was 7) en gebouwen in 50 jaar (was 40). Dit leverde destijds € 450.000 structureel op. In de jaren sinds 2016 zijn nog enkele termijnen gewijzigd, dit heeft slechts kleine budgettaire verschuivingen opgeleverd. De termijnen voor de grotere investeringen zijn inmiddels zover opgerekt als technisch reëel is. Een verdere wijziging van de termijnen is daarom ongewenst.

In 2018 heeft een extern bureau een herijking gehouden van de meerjarige onderhoudsplannen voor onze gebouwen. Deze inspectie heeft plaatsgevonden volgens de BOEI-systematiek: Brandveiligheid, Onderhoud, Energiezuinigheid & duurzaamheid en Inzicht in het voldoen aan wet- en regelgeving. Op basis van deze herijkte plannen is onderzocht of de onderhoudsvoorziening, het exploitatiebudget voor onderhoud en de investeringsbudgetten toereikend zijn om deze plannen te realiseren. Deze doorrekening laat zien dat de budgetten passend zijn. Het plan is daarbij wel aangepast op basis van nieuwe inzichten, bijvoorbeeld voor de kazernes waarvan inmiddels bekend is dat ze verbouwd dan wel nieuw gebouwd gaan worden.

Besparingen

Geen.

Uitzettingen

Geen.

Risico's

Op basis van de nieuwe onderhoudsplannen lijken er geen tekorten te ontstaan met betrekking tot de onderhoudsbudgetten. We zien echter in 2019 de prijzen voor nieuw- en verbouw en voor onderhoud sterk stijgen. Bij doorzetting van deze trend zal de indexatie volgens de consumentenprijsindex voor de genoemde budgetten wellicht niet toereikend zijn.

Verzekeringen

Inleiding

In 2018 is de ongevallenverzekering voor repressief personeel aanbesteed. Op de Europese openbare aanbestedingsprocedure van de ongevallenverzekering van het Fryslân collectief (collectief met nog 6 andere veiligheidsregio's) is door geen enkele partij ingeschreven. Volgens de procedure is er zonder voor aankondiging verder onderhandeld met één partij. Deze onderhandelingen hebben geleid tot een concrete offerte van verzekeraar AIG (ook de huidige verzekeraar). Dit was de enige mogelijkheid om het repressief personeel van de Brandweer te verzekeren en de financiële risico's voor de VRF te beperken, echter wel tegen een hogere premie dan de huidige en daarmee ook boven het huidige budget.

Besparingen

Geen.

Uitzettingen

De premie voor 2019 bedraagt € 233.472, € 100.000 hoger dan het beschikbare budget. Deze kosten zijn een dusdanige overschrijding dat deze niet binnen de begroting is op te vangen.

Risico's

De premie voor 2019 is op basis van een loss ratio. Dit is een contract voor 3 jaar, met na 2 jaar een premieverhoging als de schade meer dan 60% van de premie bedraagt. Dit is echter collectief niet de verwachting.

Gebleken is dat verzekeraar AIG een aantal zaken op korte termijn niet kon regelen, alleen onder voorwaarden kon dekken dan wel risico's alleen tegen een zeer hoge premie kon aanbieden. In de huidige verzekering zijn daarom een aantal risico's die in het verleden wel gedekt waren, niet meer verzekerd. Het beleid aanspraken repressief personeel is voor het grootste gedeelte hetzelfde gebleven waardoor in een aantal situaties het risico aanwezig is dat we wel uitkeren, terwijl de verzekeraar dit niet vergoedt. Echter zien we dat in het verleden betreffende aanspraken niet op grote schaal zijn aangesproken.

Samenvatting

	2020	2021	2022	2023
<i>Besparingen</i>	0	0	0	0
<i>Uitzettingen</i>	100.000	100.000	100.000	100.000
<i>Totaal</i>	100.000	100.000	100.000	100.000

Vrijwilligersvergoedingen

Inleiding

Bij de totstandkoming van dekkingsplan 2.0 is geconcludeerd dat het budget voor vrijwilligersvergoedingen bij de huidige opzet van de uitrukdienst € 250.000 te laag was. Deze budgetuitzetting is in de kaderbrief 2019 structureel verwerkt. In de twee jaar daarvoor was hiervoor al incidentele ruimte gebudgetteerd. Daarmee hebben we drie jaren die we kunnen vergelijken. Uit de realisatie in de afgelopen drie jaren blijken geen wezenlijke verschillen. Het huidige budget is daarom goed passend bij de organisatie zoals deze in dekkingsplan 2.0 is ontworpen.

Besparingen

Geen

Uitzettingen

Geen

Risico's

Op dit moment wordt onderzocht of de huidige verloning van brandweervrijwilligers mogelijk in strijd is met Europese regelgeving. Mogelijk wordt de vergoeding van de brandweervrijwilliger beschouwd als loon, waardoor de loonkosten stijgen. Tevens kunnen de kosten stijgen doordat een brandweervrijwilliger op een gegeven moment aanspraak kan maken op structurele uren en niet alles meer op declaratiebasis wordt vergoed. Het ingeschatte risico als gevolg van stijgende loonkosten schatten we in op € 2,1 miljoen. Door de landsadvocaat wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor een juridisch passende en toekomstbestendige wijze van verloning.

Een ander risico, welke hieraan gelinkt is, betreffen de overige kosten die samenhangen met de eventuele gewijzigde arbeidsverhouding met de brandweervrijwilligers. Te denken valt aan licentiekosten voor een Microsoft Office account. Nu maken vrijwilligers gebruik van een 'light-variant', met minimale functionaliteit. Als zij formeel werknemer worden, kan deze variant niet meer afgenomen worden, en moet het volle pond betaald worden. Bij 1.200 brandweervrijwilligers gaat dit om een bedrag van € 350.000.

Gezondheid

Digitalisering GGD

Inleiding

Toenemende digitalisering van dienstverlening om in te spelen op de behoeften van klanten is een maatschappelijke trend. Deze maatschappelijke trend komt ook terug in de beleidsplannen van Veiligheidsregio Fryslân. Digitalisering is bijvoorbeeld één van de vijf thema's binnen het programma JGZ 3.0. De toenemende digitalisering vertaalt zich in financiële zin onder meer in stijging van licentiekosten.

Besparingen

Geen.

Uitzettingen

Geen.

Risico's

Onderstaande tabel geeft voor de jaren 2016, 2017 en 2018 de beschikbare budgetten voor licentiekosten en de realisatie weer.

	2016		2017		2018	
	Begroot	Realisatie	Begroot	Realisatie	Begroot	Realisatie
GGD-taken						
<i>Totaal licentiekosten</i>	<i>50.106</i>	<i>53.215</i>	<i>47.553</i>	<i>39.778</i>	<i>51.335</i>	<i>37.466</i>
Jeugdgezondheidszorg						
Totaal licentiekosten (KD+)	244.499	310.163	245.966	339.392	310.393	309.960

Twee zaken vallen op. Ten eerste de ogenschijnlijke daling van de licentiekosten voor de algemene gezondheidszorg. Uit analyse blijkt dat dit een vertekend beeld is. De licentiekosten van de Groeigids app gedekt zijn uit het budget voor innovatie. Deze kosten bedragen € 12.000. In de begroting 2020 worden de licentiekosten gedekt uit bovenstaand budget, waardoor de realisatie aansluit bij de begroting.

Ondertussen lopen nog andere digitaliseringsinitiatieven, zoals een roosterapplicatie voor de invalpool en de persoonlijke gezondheidsomgeving. Voor de jaarlijkse kosten hiervan is nog geen structurele dekking gevonden binnen de begroting. De kosten worden meegenomen in de uitwerking van het programma JGZ 3.0.

Ten tweede is het budget voor de licentiekosten van KD+, de applicatie die gebruikt wordt voor het uitvoeren van de jeugdgezondheidszorg, in 2018 fors verhoogd. Dit is gebeurd naar aanleiding van een behoorlijke overschrijding van de begroting in 2016 en 2017. Dit is een gevolg van de uitbreiding van functionaliteit van KD+ in de afgelopen jaren. In 2018 is de begroting voor KD+ aangepast naar het niveau van de huidige licentiekosten, ten koste van het budget voor personele kosten. Voor het verbeteren van de functionaliteit is binnen de begroting geen budget beschikbaar. Dit betekent dat nieuwe initiatieven voor verbetering van de functionaliteit altijd door herschikking binnen de begroting moeten worden gedekt.

Beide bevindingen tonen aan dat de begroting geen mogelijkheden geeft om nieuwe ontwikkelingen te organiseren. Het opstarten hiervan moet plaats vinden uit incidentele voordelen, waarna de structurele lasten gedekt moeten worden door toekomstige herschikkingen binnen de begroting. Wanneer deze baten zich toch niet voordoen, loopt de organisatie risico op een uitzetting van de begroting.

Aanbesteding medische arrestantenzorg en COA/JGZ

Inleiding

De GGD voert naast wettelijke taken ook andere taken uit voor gemeenten en derden op basis van besluiten/overeenkomsten. Voor deze taken geldt dat deze kunnen worden aanbesteed en eventueel aan andere partijen kunnen worden gegund. Momenteel zijn de aanbesteding medische arrestantenzorg door de Politie en de jeugdgezondheidszorg door het COA actueel.

Besparingen

Geen.

Uitzettingen

Geen.

Risico's

Forensische geneeskunde

Medische arrestantenzorg is onderdeel van politiezorg (naast forensisch medisch onderzoek) en is zoals vermeld in de paragraaf "Inzicht begroting" een categorie 3 taak. Op deze taak is een opbrengst begroot van € 303.500 en een voordeel van € 35.233. Dit voordeel betekent voor de gemeenten een lagere gemeentelijke bijdrage op de collectieve taken.

Het directe financiële effect van het verliezen van de aanbesteding medische arrestantenzorg is het vervallen van het begrote voordeel. De gemeentelijke bijdrage stijgt dan met € 35.233. Voor de uitvoering van forensische geneeskunde is samenwerking in Noord-Nederland noodzakelijk. Binnen deze Noordelijke samenwerking is een efficiëntere inzet van artsen mogelijk. De verwachting is dat hiermee het vervallen van het begrote voordeel kan worden opgevangen.

COA en Jeugdgezondheidszorg

De uitvoering van jeugdgezondheidszorg voor asielzoekerskinderen wordt gefinancierd door het COA. Hierbij geldt als uitgangspunt dat de uitvoering volledig bekostigd wordt uit de vergoedingen van het COA. De gemeentelijke bijdrage hiervoor is derhalve nihil.

Indien de uitvoering van de JGZ voor asielzoekerskinderen niet gegund wordt aan de GGD, ontstaat de situatie dat de uitvoering van het basistakenpakket JGZ wordt uitgevoerd door twee organisaties. Dit heeft tot gevolg dat er een overdrachtsmoment ontstaat waarvoor een extra contactmoment moet worden ingericht. Op basis van de huidige bezettingscijfers van de asielzoekerscentra in Fryslân is de inschatting dat het ongeveer 160 kinderen betreft. De personele kosten van het extra contactmoment worden geschat op € 15.000.

Naast de kosten van het extra contactmoment is er sprake van een financieel nadeel als gevolg van het vervallen van de opbrengsten RVP. De financiering van het RVP voor asielzoekerskinderen verloopt nog steeds via het RIVM en niet via het gemeentefonds. In de begroting is € 12.000 als opbrengst begroot voor RVP voor asielzoekers. Deze opbrengst zal bij gunning aan een andere partij dan de GGD komen te vervallen.

Daarmee komt het totale risico bij het vervallen van de uitvoering van JGZ voor asielzoekerskinderen op € 27.000.

Frictiekosten

Bij het verlies van taken als gevolg van het verliezen van een aanbesteding, zal er altijd sprake zijn van personele frictie. Dit risico is benoemd in de nota weerstandsvermogen. De kosten in verband met personele frictie worden gedekt uit het budget voor personele frictie binnen de begroting van VRF.

Crisisbeheersing

Bevolkingszorg

Inleiding

De piketten bevolkingszorg betreft een gemeentelijke taak. Omdat niet iedere gemeente voldoende medewerkers heeft om deze piketten te vullen, is ervoor gekozen dit als Friese gemeenten gezamenlijk te doen. De Veiligheidsregio Fryslân is daarbij gevraagd om dit financieel te regelen, zodat de piketkosten worden gedeeld op basis het aantal inwoners per gemeente.

In de overeenkomst met de betreffende gemeenten is afgesproken dat de piketvergoedingen eens in de vijf jaar worden geïndexeerd. De laatste indexering dateert van 1 januari 2016, wat betekent dat de vergoeding per 1 januari 2021 op het dan geldende prijspeil zal worden geïndexeerd.

Besparingen

Geen.

Uitzettingen

Voor 2021 zal er een uitzetting plaatsvinden van de piketten die worden ingevuld door medewerkers die niet bij de Veiligheidsregio Fryslân in dienst zijn. Dit betreft het verschil tussen het prijspeil van schaal 9, trede 11 op 1 januari 2016 en 1 januari 2021. Conform afspraak wordt deze aanpassing meegenomen in de kaderbrief 2021.

Met de huidige systematiek van het één keer in de vijf jaar indexeren valt een eventuele verhoging buiten het meerjarig perspectief. Om de voorspelbaarheid van deze post te vergroten, wordt daarom in de kaderbrief ook een voorstel opgenomen om de wijze van indexering aan te passen.

Risico's

Geen.

Organisatie

Werving en selectie, opleidingsplan en ziekteverzuim

Inleiding

In het meerjarenbeleidsplan is de ambitie bepaald dat we in 2020 een Great Place to Work zijn. Dit moet bijdragen om voldoende, goede mensen op de juiste plek in de organisatie te hebben. Bij de nulmeting in 2019 bleek dat Veiligheidsregio Fryslân nu al het certificaat Great Place to Work krijgt.

Een aangename verrassing, wat niet wil zeggen dat er niks meer hoeft te gebeuren. Uit de analyse van Great Place to Work komen een aantal verbeterpunten die kunnen helpen om een nog betere werkgever te worden, en daarmee een nog aantrekkelijker werkgever. Juist in een markt waar specifieke functies schaars zijn, kan dit een extraatje zijn om toch aan goed personeel te komen.

Ook andere indicatoren tonen aan dat Veiligheidsregio Fryslân het werkgeverschap goed invult, zonder buitensporige uitgaven. Zo geeft de organisatie 1,8% uit van de loonsom aan opleidingsgelden:

Jaar	Werving & selectie	Opleidingsplan	Loonkosten	Percentage werving & selectie van formatie	Percentage opleidingsplan van formatie
2017	66.396	840.966	43.041.986	0,15%	1,95%
2018	67.591	871.756	44.241.756	0,15%	1,97%
2019	68.436	826.333	45.492.390	0,15%	1,82%

Dit is gelijk aan het percentage dat gemeenten uitgeven, zo blijkt uit de personeelsmonitor gemeenten 2018 van het A+O fonds. Voor werving & selectie zijn helaas geen vergelijkingscijfers beschikbaar.

Ondertussen is het verzuimpercentage over 2018 van de organisatie als geheel 4,4%. Uit de personeelsmonitor gemeenten 2018 van het A+O fonds blijkt dat het ziekteverzuimpercentage bij gemeenten in 2018 5,8% bedraagt. Brandweer, Crisisbeheersing en Bedrijfsvoering hebben daarmee vergeleken een laag verzuimpercentage (respectievelijk 2,9%, 1,4% en 3,2%). Het verzuimpercentage van de GGD is vergelijkbaar als die van gemeenten, met 5,9%. Dit zou daarmee de plek zijn waar nog enigszins vooruitgang is te boeken, aangezien er intern gerekend wordt met 4%.

De meldingsfrequentie, het gemiddeld aantal keer dat mensen zich ziekmelden in een jaar, ligt bij de GGD laag (0,74). Ten opzichte van de organisatie totaal (0,80), maar zeker ten opzichte van het gemeentegemiddelde (1,11). Dit betekent dat het kort-verzuim geen nadere aandacht behoeft. De focus ligt daarom op de lang-verzuim groep. Door deze groep goed te begeleiden, kan een deel wellicht eerder re-integreren, waardoor het ziekteverzuim kan dalen. Voor de korte termijn is hier in het kader van Operatie Doorlichting Begroting geen aanpassing van de budgetten te verwachten, net zoals dat geldt voor de budgetten voor werving en selectie en opleidingen.

Besparingen

Geen.

Uitzettingen

Geen.

Risico's

In de huidige begroting is een beperkt budget voor werving & selectie opgenomen. Het huidige plan arbeidsmarktcommunicatie richt zich in eerste instantie op de GGD, maar de genoemde knelpunten zijn organisatie breed van toepassing. Voor het uitzetten van organisatie brede vervolgstappen zal nader onderzoek verricht moeten worden, dit zal wellicht leiden tot een kleine uitzetting.

Duurzaamheid

Inleiding

Duurzaamheid heeft zich stevig op de politieke agenda gevestigd. De Rijksoverheid heeft drie samenhangende opgaven:

- de klimaatopgave (beperken van uitstoot broeikasgassen met 49% in 2030 t.o.v. 1990),
- de energietransitie (op naar 16% duurzame energie in 2023) en de
- circulaire economie (resultierend in substantieel minder gebruik van nieuw (virgin) materiaal 50% in 2030 en 100% in 2050).

Naast de ambities voor duurzaamheid van de Rijksoverheid heeft de provincie Fryslân aangegeven voorloper op het vlak van de circulaire economie te willen zijn. Veiligheidsregio Fryslân kan niet anders, gelet op haar bedoeling, dan hier verantwoordelijkheid in te nemen en wil hier een inspirerend voorbeeld in zijn.

Niet voor niets heeft het algemeen bestuur een beleidsplan vastgesteld met een prominente plek voor duurzaamheid. De hoofdambitie voor 2030 voor verduurzaming van de bedrijfsvoering binnen de VRF is om de bedrijfsvoering van de veiligheidsregio (maximaal) CO₂ neutraal vormgegeven. Om deze hoofdambitie te bereiken zijn drie sporen binnen het duurzaamheidsbeleid onderscheiden. De sporen zijn: energie, mobiliteit en anders organiseren.

Besparingen

Geen.

Uitzettingen

Geen.

Risico's

Het nastreven van deze ambities gebeurt binnen gestelde organisatiekaders. Een van deze kaders is betaalbaarheid: nul op de meter, nul op de begroting. Het uitgangspunt is om de ambities te behalen binnen de gestelde financiële kaders. We voorzien wel op termijn een tijdelijke uitbreiding van de formatie om het inbedden gestalte te kunnen geven. Wanneer dit zich in de toekomst voordoet, krijgt het bestuur een separaat voorstel.

Onafhankelijk van de eigen beleidsambities leidt de landelijke roep tot duurzamer gedrag op de korte termijn tot een kostenverhogend effect. Vooral bij nieuw- en verbouw merken we dat duurzaam materiaalgebruik tot hogere uitgaven leiden. Mogelijk dat deze stijging op de middellange termijn gecompenseerd wordt door lagere onderhoudskosten of een lagere energie- en waterrekening.

Bedrijfsvoering 3.0

Inleiding

Berenschot heeft in 2018 een benchmark uitgevoerd naar de omvang van de ondersteunende diensten. Hieruit bleek dat de overhead bij Veiligheidsregio Fryslân 30% goedkoper is dan bij vergelijkbare organisaties. Het dagelijks bestuur wilde daarna onderzocht hebben of de organisatie risico's loopt als gevolg van deze lagere overhead.

Voor de zomer heeft Berenschot hun rapport hierover opgeleverd. Hun bevinding was dat de organisatie knap presteert met een krappe bezetting, die alleen maar krupper gaat worden. Vandaar hun advies om € 1,3 miljoen aan extra middelen beschikbaar te stellen, en incidenteel € 300.000 - € 500.000 voor de uitwerking van een plan op het gebied van informatiemanagement. Dit plan moet leiden tot ver uitgewerkte plannen die afzonderlijk aan het bestuur worden voorgelegd.

Ter voorbereiding op de kaderbrief heeft het dagelijks bestuur onderzocht waar de organisatie nu in het bijzonder risico loopt, en welke investering nodig is om dit risico op te lossen. Aangezien dit een lopend traject is met besluitvorming in oktober en november, is dit onderdeel voor nu buiten Operatie Doorlichting Begroting gehouden.

Besparingen

Geen

Uitzettingen

Geen

Risico's

Een structurele uitzetting van € 1,3 miljoen, een incidentele uitzetting van € 500.000 en een investering in daaruit voortvloeiende businesscases.

Financieel beleid

Treasury

Inleiding

Veiligheidsregio Fryslân leent geld om de investeringen in vaste activa (gebouwen, materieel, enz.) te financieren. In de begroting is hiervoor een structureel bedrag opgenomen van € 1,3 miljoen. In dit bedrag wordt gerekend met een omslagrente die is gebaseerd op de gemiddelde rente op de leningenportefeuille (2,85%), en het deel van de vaste activa dat is gefinancierd met vreemd vermogen (89%). Daarom is bij operatie stofkam in 2016 de omslagrente bepaald op 2,5% (2,85% x 89%).

Besparingen

Uit de nacalculatie over de jaren 2017 en 2018 en de prognose over 2019 en 2020 blijkt de volgende gerealiseerde omslagrente:

	2017	2018	2019 (prognose)	2020 (prognose)
Boekwaarde MVA 1/1	€ 51.524.718	€ 52.888.674	€ 58.904.718	€ 68.972.352
Budget rentelast (leningen + FLO)	€ 1.206.464	€ 1.379.100	€ 1.386.546	€ 1.326.455
Gerealiseerde omslagrente	2,34%	2,61%	2,35%	1,92%

Wat opvalt, is dat de boekwaarde van de materiële vaste activa in 2019 fors gestegen is. Hiervoor zou geld geleend moeten worden tegen 2,5% rente. Veiligheidsregio Fryslân heeft door de lagere marktrente de groei van de rentelasten voor de materiële vaste activa zelf binnen de begroting opgevangen.

Dit door zoveel mogelijk kortlopend te lenen (met negatieve rente), en eventuele langlopende leningen tegen een lagere rente aan te gaan. Hiermee is een uitzetting van de begroting voorkomen van € 80.000 in 2017 tot bijna € 400.000 in 2020. Dit is daarmee een besparing die al is doorgevoerd, en die niet nogmaals in Operatie Doorlichting Begroting opgevoerd kan worden.

	2017	2018	2019 (prognose)	2020 (prognose)
Budget rentelast (leningen + FLO)	€ 1.206.464	€ 1.379.100	€ 1.386.546	€ 1.326.455
Budget rentelast o.b.v. 2,5%	€ 1.288.118	€ 1.322.217	€ 1.472.618	€ 1.724.309
Bespaarde rentelast	€ 81.654	€ -56.883	€ 86.072	€ 397.854

Uitzettingen

Geen

Risico's

Een mogelijke stijging van de marktrente levert direct een uitzetting van de begroting op, net als een verdere groei van de materiële vaste activa. Deze uitzetting wordt in beginsel als autonome ontwikkeling opgevoerd in de kaderbrief. Door bij de eerstvolgende nieuwe financiering relatief langer lopende leningen af te sluiten, probeert Veiligheidsregio Fryslân dit risico te beperken, en zo een voor de gemeenten zo gunstig mogelijke rentelast te organiseren.